

KOLEGIUM MINISTRA VNITRA ČSSR

Č. j.: OSH-1116/89

V Praze dne 16. března 1989

Výtisk číslo: 19
Počet listů: 10

K bodu: Zjednodušení styku občanů ČSSR s orgány SNB a PS OSH
v oblasti vstupu do hraničního pásma

Důvody předložení:

Předkládá se v souladu se závěry operativní porady ministra vnitra ČSSR v únoru 1989.

Obsah:

- I. Návrh usnesení
- II. Předkládací zpráva
- III. Zjednodušení styků občanů ČSSR s orgány SNB a PS OSH v oblasti vstupu do hraničního pásma
- IV. Tabulka

Předkládá:

genmjr. doc. RSDr. Stānislav Nezval
náměstek ministra vnitra ČSSR

Materiál nesmí být rozmnožován a po projednání jej vraťte do 7 dnů sekretariátu FMV

OV-43-3/A-KOL-89

N á v r h
U S N E S E N Í

kolegia ministra vnitra ČSSR

Ministr vnitra ČSSR

I. s c h v a l u j e

návrh na zjednodušení styku občanů ČSSR s orgány SNB a PS OSH v oblasti vstupu do hraničního pásma;

II. u k l á d á

náměstku ministra vnitra ČSSR genmjr. doc. RSDr. Stanislavu Nezvalovi

- a) zabezpečit do 1. května 1989 realizaci schválených opatření k zjednodušení styku občanů ČSSR s orgány PS OSH v oblasti povolování vstupu do hraničního pásma,
- b) připravit do 10. dubna 1989 návrh dopisu ministra vnitra ČSSR ministrům vnitra a životního prostředí republik s žádostí o zabezpečení realizace schválených opatření k zjednodušení styku občanů ČSSR s orgány Veřejné bezpečnosti v oblasti vstupu do hraničního pásma,
- c) zabezpečit do 30. června 1989 přehodnocení průběhu vnitřní hranice hraničního pásma a zúžení hraničního pásma na nezbytně nutnou míru pro spolehlivé zabezpečení ochrany státních hranic.
- d) připravit do 15. dubna 1989 návrh na doplnění rámcové dohody mezi federálním ministerstvem zahraničního obchodu a federálním ministerstvem vnitra o součinnost útvarů Sboru národní bezpečnosti a orgánů celní správy o zmocnění pro Ústřední celní správu k povolování vstupu příslušníků celní správy do hraničního pásma.

P ř e d k l á d a c í   z p r á v a

V návaznosti na usnesení nejvyšších stranických orgánů, zejména na usnesení sekretariátu ÚV KSČ z dubna 1988 k opatření ke zjednodušení styku občanů s orgány státní správy a v souvislosti s programovým prohlášením vlády ČSSR byl z rozhodnutí ministra vnitra ČSSR zpracován předkládaný materiál, jehož cílem je snížení administrativy a zjednodušení styku občanů ČSSR s orgány Sboru národní bezpečnosti a PS OSH při povolování vstupu do hraničního pásma.

Na základě ustanovení § 10 zákona č. 69/1951 Sb., o ochraně státních hranic, byl v příloze rozkazu ministra vnitra Československé socialistické republiky č. 20 ze dne 27. března 1964 vydán

1. Statut hraničního pásma a Hlavní zásady pro využití zemědělské půdy a zajištění zemědělské a lesní výroby v hraničním pásmu (příloha č. 1)
2. Směrnice pro povolování vstupu příslušníků čs. ozbrojených sil, bezpečnostních sborů MV a jednotek lidových milicí do hraničního pásma (příloha č. 2)
3. Směrnice o vydávání propustek do hraničního pásma a zajištění režimu hraničního pásma (příloha č. 3).

Statut hraničního pásma (část přílohy č. 1 RMV ČSSR č. 20/1964) byl uveřejněn v částce 10 ze dne 11. dubna 1964 Sbírky směrnic pro národní výbory.

K zajištění úkolů, které pro Veřejnou bezpečnost vyplývají ze zákona č. 69/1951 Sb., o ochraně státních hranic a ze statutu hraničního pásma vydal náčelník Hlavní správy Veřejné bezpečnosti

rozkaz č. 7/1964, kterým upravil postup orgánů Veřejné bezpečnosti při vydávání propustek a povolování pobytu v hraničním pásmu.

Rozkaz náčelníka hlavní správy Veřejné bezpečnosti č. 7/1964 je dosud platný v oboru působnosti bezpečnostního úseku ministerstva vnitra a životního prostředí České socialistické republiky a ministerstva vnitra a životního prostředí Slovenské socialistické republiky (věstník MV ČSR, částka 16 ze dne 29. prosince 1985, příloha č. 2 - seznam resortních právních předpisů a pokynů náčelníků útvarů bezpečnostního úseku MV ČSR a republikových útvarů SNB platných v oboru působnosti bezpečnostního úseku MV ČSR k 1.1.1985 a věstník MV SSR č. 1/1987).

Z provedené analýzy stavu vstupu občanů ČSSR do hraničního pásma vyplývá, že v ČSSR je ročně vydáváno v průměru 35 000 individuálních a 450 hromadných propustek do hraničního pásma, což představuje počet cca 42 000 žádostí. V letech 1983 - 1987 byl v ČSSR povolen vstup do hraničního pásma 211 437 osobám. V roce 1988 byl více jak 20 000 osobám povolen vstup k pracovním, služebním a jiným účelům na vnější stranu ženižně technického zabezpečení bez přímého zajišťování pohraničními hlídkami (příloha IV).

Spolupráce orgánů PS OSH s příslušnými orgány Veřejné bezpečnosti při dodržování pohraničního režimu, projednávání těchto otázek s územními stranickými a státními orgány a s tím spojená opatření v praxi ochrany státních hranic přináší pozitivní výsledky. Svědčí o tom i skutečnost, že za období let 1984 až 1988 zneužilo propustky při pracech na vnější straně ženižně technického zabezpečení k emigraci do kapitalistické ciziny pouze 10 osob v 9 případech.

V uvedeném období byla prováděna orgány zpravodajské správy PS OSH prověrka 78 864 žadatelů o vydání propustky do hraničního pásma na vnější stranu ženižně technického zabezpečení. Z uvedeného počtu nebylo 5 823 osobám doporučeno pro zjištěné závady propustku vydat a 51 osobám byly propustky odebrány po zjištění hrubého porušení stanovených zásad pohraničního režimu.

Nárůst pracovní činnosti v hraničním pásmu a požadavky kladené na hospodářské organizace, zabezpečující plnění ekonomických a jiných úkolů v hraničním pásmu potvrzují, že počet žadatelů o povolení vstupu do hraničního pásma se bude i nadále zvyšovat.

Analýza uplatňovaného způsobu realizace pravidel pohraničního režimu potvrdila v oblasti vydávání propustek a povolování vstupu do hraničního pásma, že stávající praxe neodpovídá současným potřebám a je ji třeba řešit zejména z těchto hledisek:

- a) odstranění neúměrné administrativy, zejména v důsledku nárůstu počtu žadatelů o povolení vstupu do hraničního pásma,
- b) ujednocení administrativních úkonů spojených s náročnými požadavky na lustraci žadatelů, přizpůsobení tohoto procesu současným požadavkům pružnosti a dodržení norem k vydání propustek ve stanovených lhůtách,
- c) rozšíření současného úzkého okruhu osob, jimž je povolován vstup do hraničního pásma bez propustek nebo na hromadnou propustku a uplatnění povolování vstupu do hraničního pásma na základě vyznačení v občanském průkazu, což Statut hraničního pásma ukládá, ale v praxi se nerealizuje.

Občan, který žádá o povolení vstupu do hraničního pásma, podává příslušnému orgánu Veřejné bezpečnosti žádost na předtištěném formuláři, která je poté doporučována vedením podniku a závodním výborem ROH. Příslušný orgán Veřejné bezpečnosti žádost zaeviduje, provede lustraci v evidencích VB, StB a na základě jejího schválení vydá propustku. Obdobně postupují při vyžadování propustek hospodářské organizace pro své pracovníky. Při prodloužení platnosti propustky se celá činnost v podstatě opakuje.

Analýza stavu na úseku vstupu do hraničního pásma dále prokázala, že cca 15% žadatelů o propustku do hraničního pásma je z řad pomocníků Pohraniční stráže a členů Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti. Jedná se o politicky uvědomělé občany, kteří jsou na

základě dobrovolnosti využívání k aktivní spolupráci při ochraně státních hranic, ochraně veřejného pořádku a dalších bezpečnostních úkolů. V této souvislosti nutno zdůraznit, že pomocníci Pohraniční stráže a členi Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti jsou důsledně prověřováni v místě bydliště a na pracovišti.

Vstup příslušníků ČSLA do hraničního pásma je v praxi uplatňován zejména ze služebním důvodů. Počet uskutečněných vstupů příslušníků ČSLA do hraničního pásma je ve vztahu k ostatním občanům ČSSR zanedbatelný. Praxi vydávání propustek příslušným orgánem čs. vojenské kontrarozvědky příslušníkům ČSLA je možno ponechat ve smyslu Statutu hraničního pásma beze změn.

V souvislosti se zjednodušením styku občanů ČSSR s příslušnými orgány Veřejné bezpečnosti by rovněž přispělo rozšíření okruhu osob, kterým je vydávána propustka do hraničního pásma útvary PS OSH, pokud jde o vstup osob motivovaných soukromými důvody, např. za účelem výkonu práva myslivosti a rybářského práva, ke sběru lesních plodin, samovýrobě dřeva.

Zjednodušení v této oblasti přinese i zmocnění Ústřední celní správy povolovat vstup do hraničního pásma příslušníkům celní správy.

Tato opatření zabezpečí urychlené zjednodušení styku občanů ČSSR s orgány SNB a PS OSH v oblasti vstupu do hraničního pásma do doby nabytí účinnosti nové právní úpravy režimu v hraničním pásmu, s jejímž přijetím se počítá v souvislosti se zabezpečením realizace závazků vyplývajících ze Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky.

Opatření ke zjednodušení styku občanů ČSSR s orgány SNB a PS OSH
v oblasti vstupu do hraničního pásma

Ke zjednodušení styku občanů ČSSR s příslušnými orgány SNB a PS OSH při povolovacím řízení ke vstupu do hraničního pásma a ke snížení jeho administrativy se ukazuje nezbytné realizovat následující změny oproti současnému stavu.

1. Nevyžadovat vyjádření závodního výboru ROH k žádosti o povolení vstupu do hraničního pásma nebo k žádosti o prodloužení jeho platnosti.
2. Vyjádření zaměstnavatele vyžadovat pouze v případě, je-li o vydání povolení ke vstupu do hraničního pásma žádáno z důvodu plnění povinností vyplývajících z pracovního nebo jiného obdobného poměru. Nejde-li o jednorázový vstup, vyznačovat v těchto případech povolení do občanského průkazu bez omezení doby jeho platnosti.
3. Je-li o vydání povolení ke vstupu do hraničního pásma žádáno z jiných než z pracovních důvodů, vyžadovat místo vyjádření zaměstnavatele:
  - vyjádření základní organizace mysliveckého, rybářského svazu, jejímž je žadatel členem, pokud důvodem žádosti je výkon práva myslivosti nebo výkon rybářského práva,
  - vyjádření místního národního výboru příslušného podle místa trvalého pobytu žadatele v ostatních případech (např. sběr lesních plodin, samovýroba dřeva).
4. Pro místní hospodářské organizace a její pracovníky upravit dobu nahlašování vstupu do hraničního pásma ze současných 12.00 hodin předchozího dne na 07.00 hodin daného dne.
5. Pomocníkům Pohraniční stráže a vybraným členům Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti, kteří do hraničního pásma vstupují při

plnění služebních a pracovních povinností, ale i ze soukromých důvodů, vyznačit povolení ke vstupu s neomezenou dobou platnosti v průkazech pomocníka Pohraniční stráže nebo člena Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti.

6. Osobám, které mají trvalý pobyt v katastru obcí přimykajících se k hraničnímu pásmu a žádají o povolení vstupu do hraničního pásma za soukromým účelem (např. myslivost, rybolov, sběr lesních plodin), vydávat toto povolení vyznačením v občanském průkazu.
7. Zabezpečit vyřizování žádosti o vydání povolení ke vstupu do hraničního pásma ve lhůtě 7 dnů.
8. Ve smyslu ustanovení čl. 4 odst. 1 "Směrnic" vydaných v příloze č. 3 RMV ČSSR č. 20/1964 provádět prověrky žadatelů o povolení vstupu do hraničního pásma takto:
  - a) neprovádět lustraci osob vstupujících do hraničního pásma jen po trasu ženičně technického zabezpečení jednorázově nebo krátkodobě,
  - b) ostatní osoby žádající o povolení ke vstupu do hraničního pásma po jeho vnitřní hranice po trasu ženičně technického zabezpečení lustrovat v krajských evidencích Veřejné bezpečnosti podle místa jejich trvalého pobytu, pokud jejich spolehlivost není nepochybná,
  - c) osoby žádající o povolení ke vstupu do hraničního pásma za ženičně technické zabezpečení lustrovat ve všech krajských evidencích VB i StB podle místa trvalého pobytu.
9. Zavést ústní formu žádosti o prodloužení platnosti povolení ke vstupu do hraničního pásma.
10. Doplnit čl. 2 rámcové dohody mezi federálním ministerstvem zahraničního obchodu a federálním ministerstvem vnitra o součinnosti útvarů Sboru národní bezpečnosti a orgánů celní správy o zmocnění pro Ústřední celní správu k povolování vstupu pří-

služníků celní správy do hraničního pásma. Podle čl. 3 citované dohody by konkretizace těchto úkolů byla promítnuta v doplňku Směrnice o spolupráci mezi orgány Pohraniční stráže a ochrany státních hranic a orgány celní správy a to včetně úpravy pohybu příslušníků celní správy v hraničním pásmu.

11. V závislosti na současných potřebách ochrany státních hranic zhodnotit průběh vnitřní hranice hraničního pásma. Na pasivních směrech z hlediska činnosti narušitelů a v prostorech, kde je hraniční pásmo využíváno především k provádění hospodářských, lesních, geologických a jiných prací, zúžit je na nezbytně nutnou míru pro spolehlivé zabezpečení ochrany státních hranic.

Příloha IV

Počet vydaných propustek do hraničního pásma v období let 1983 - 1987

Rok	Vydáno propustek		Evidováno průměrně povolení k trvalému pobytu v HP	Odebráno propustek	
	Individuální	Hromadné/počet osob		Individuální	Hromadné
1983	31 282	141/3 979	89	459	0
1984	32 276	161/4 906	93	854	0
1985	35 882	345/9 768	95	547	20
1986	38 161	294/8 598	108	292	0
1987	36 039	1 295/10 437	107	115	17
Celkem	173 650	2 236/37 688		2 267	37